МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЗІОЛОГІЯ ТВАРИН»

освітньо-наукова програма Ветеринарна медицина
спеціальність 211 Ветеринарна медицина
галузь знань 21 Ветеринарна медицина
освітній ступінь Магістр
факультет ветеринарної медицини

Розробник:
Киричко О., доцент кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин, кандидат ветеринарних наук, доцент

Гарант: Киричко Б., завідувач кафедри хірургії та акушерства, доктор ветеринарних наук, професор

Полтава
2022 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Фізіологія тварин
Назва структурного підрозділу	Кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Киричко Олена, кандидат ветеринарних наук, доцент Контакти: ауд. 20 (навчальний корпус № 1) *e-mail:olena.kyrychko@pdaa.edu.ua*, тел.: 067 745 3548, сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/kyrychko-olena-borysivna
Рівень вищої освіти	Другий рівень
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Анатомія свійських тварин, Цитологія, гістологія, ембріологія, Біохімія з основами фізичної та колоїдної хімії.

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни полягає в тому, щоб здобувачі вищої освіти оволоділи теоретичними і практичними знаннями щодо перебігу фізіологічних процесів, що відбуваються в організмі тварин різних видів. Це допомагає спеціалісту ветеринарної медицини вірно підібрати раціон, створити оптимальні умови для життєдіяльності організму тварин, діагностики хвороб, уявленню патогенезу, своєчасно провести профілактичні та лікувальні заходи.

Основні завдання навчальної дисципліни: навчити механізмам здійснення фізіологічних процесів в організмі, скласти уявлення про взаємозв'язок, взаємодію організму, як єдиного цілого, взаємодію організму з навколишнім середовищем, вміти проводити клінічні дослідження, ставити фізіологічні досліди, робити висновки про стан організму.

Компетентності:

загальні:

ЗК 1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 2 – Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.
ЗК 3 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 4 – Знання та розуміння предметної галузі та професії.
ЗК 7 – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

фахові:

ФК 1 – Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.
ФК 2 – Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для

проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

ФК 3 – Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.

ФК 4 – Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

ФК 7 – Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати

Програмні результати навчання

ПНР 1 – Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

ПНР 2 – Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

ПНР 23 –Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, володіти системою рухових умінь і навичок.

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Вступ. Основні принципи структурної і функціональної організації організму тварин.

Тема 2 . Фізіологія збудливих тканин.

Тема 3. Фізіологія центральної нервової системи.

Тема 4.Фізіологія вищої нервової діяльності.

Тема 5. Фізіологія системи крові.

Тема 6. Фізіологія кровообігу та лімфообігу.

Тема 7. Фізіологія дихального апарату.

Тема 8. Фізіологія залоз внутрішньої секреції.

Тема 9. Фізіологія системи травлення.

Тема 10. Фізіологія обміну речовин і енергії

Тема 11. Фізіологія виділення. Сечовиділення та його регуляція. Фізіологія шкіри.

Тема 12. Фізіологія розмноження.

Тема 13. Фізіологія лактації

Тема 14. Фізіологія аналізаторів (сенсорних систем).

Тема 15. Фізіологія руху та адаптації.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 255

Кількість кредитів – 8,5

Форма семестрового контролю – залік у першому семестрі;
– екзамен у другому семестрі.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни.

Робоча навчальна програма, презентації.

Форми оцінювання результатів навчання

Формами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- опитування (шкала та критерії оцінювання: min - max) (0-10);
- виконання лабораторних робіт та їх захист (шкала та критерії оцінювання: min - max) (0-4);
- виконання завдань самостійної роботи (шкала та критерії оцінювання: min - max) - у вигляді реферату - (0-1).

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є: - залік у першому семестрі; - екзамен у другому семестрі.

Шкала та критерії оцінювання
для здобувачів вищої освіти

Розподіл балів	Критерії оцінювання
	Опитування
9-10	Показано всебічні, систематичні і глибокі знання матеріалу теми. Засвоєно взаємозв'язок основних понять теми та їх значення для майбутньої професії. Проявлено творчі здібності у розумінні та використанні теоретичного матеріалу.
5-8	Показано достатнє знання матеріалу теми. Проявлено систематизований характер знань з питань теми. Відповіді на питання не повні.
3-5	Показано знання основного матеріалу теми. Відповіді на питання не повні. Допущено принципові помилки у виконанні передбачених програмних завдань.
0-2	Відсутність знань основного матеріалу теми або не відповідав.
	лабораторні роботи та їх захист
3-4	Оформлення робочого зошита виконано послідовно, акуратно, з записами висновків до кожного досліду чи експерименту на 75-100%.
1-2	Оформлення робочого зошита виконано послідовно, акуратно, з записами висновків до кожного досліду чи експерименту на 40-74%.
0	Оформлення робочого зошита виконано не послідовно, не акуратно, з записами висновків не до кожного досліду чи експерименту на 0-39%.
	Виконання реферату
2	Матеріал викладений лаконічно, послідовно, є актуальним. Оформлення роботи відповідає загальним стандартам для даного виду робіт.
1	Матеріал викладений лаконічно, послідовно, але містить дані, що застаріли або не відповідають дійсності. Оформлення роботи відповідає загальним стандартам для даного виду робіт.
0	Матеріал подано нелогічно. Тема роботи розкрита не повністю, є застаріла інформація. Оформлення не відповідає стандартним вимогам.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Опитування	Виконання лабораторних робіт та їх захист	Виконання завдань самостійної роботи (реферат)	
I семестр				
Тема 1.Вступ. Основні принципи структурної і функціональної організації організму тварин.	10	2	1	16
Тема 2.Фізіологія збудливих тканин.		3		
Тема 3.Фізіологія центральної нервової системи.	10	3	1	14
Тема 4.Фізіологія вищої нервової діяльності.	10	3	1	14
Тема 5.Фізіологія системи крові	10	3	1	14
Тема 6. Фізіологія кровообігу та лімфообігу.	10	3	1	14
Тема 7. Фізіологія дихального апарату.	10	3	1	14
Тема 8.Фізіологія залоз внутрішньої секреції.	10	3	1	14
Разом за 1 семестр (залік)	70	23	7	100
II семестр				
Тема 9. Фізіологія системи травлення.	10	4	2	16
Тема 10. Фізіологія обміну речовин і енергії.	10	3	1	14
Тема 11. Фізіологія виділення. Сечовиділення та його регуляція. Фізіологія шкіри	10	3	1	14
Тема 12. Фізіологія розмноження	10	3	1	14
Тема 13. Фізіологія лактації	10	3	1	14
Тема 14. Фізіологія аналізаторів (сенсорних систем).	10	3	1	14
Тема 15. Фізіологія руху та адаптації.	10	3	1	14
Разом за 2 семестр	70	22	8	100
Розрахунок балів по всій дисципліні				
Поточний контроль за I семестр				40
Поточний контроль за II семестр				40
Екзамен				20
Всього за вивчення дисципліни				100

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Фізіологія тварин: Підручник. / А.Й. Мазуркевич, В.І. Карповський, М.Д. Камбур та ін. Вінниця: Нова книга, 2008. 424 с.
2. Фізіологія тварин. Підручник. Вид. друге /За редакцією А. Й. Мазуркевича, В. І. Карповського. Вінниця : Нова Книга, 2012. 424 с.

3. Фізіологія сільськогосподарських тварин: Підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. / За ред. Науменко В. В., Дячинський А. С. Демченко В. Ю., Дерев'янко І. Д. К.: Центр учбової літератури, 2021. 568 с
4. Физиологя сельськохозяйственных животных / Голиков А.Н., Базанова Н.У., Кожебеков З.К. и др.: под ред. А.Н. Голикова. М.: Агропромиздат, 1991. – 432 с.
5. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Практикум /Мазуркевич А.Й., Трокоз В.О., Карповський В.І. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 240 с.
6. Практикум з фізіології сільськогосподарських тварин: навч. посіб. / А.Й. Мазуркевич, М.Д. Замазій, В.І. Карповський, А.А. Замазій та ін. - К. : [б. и.], 2004. - 273 с.
7. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Практикум. /Науменко В. В., Дячинський А. С., Демченко В. Ю., Дерев'янко І. Д. К.: Центр учбової літератури, 2015. 240 с.

Допоміжні

1. Фізіологія сільськогосподарських тварин / Науменко В.В., Дячинський А.С., Демченко В.Ю. та ін. К.: сільгоспосвіта, 1994. 512 с.
2. Георгиевский В.И. Физиологя сельськохозяйственных животных. М.: Агропромиздат, 1990. 511 с.
3. Юдінцева В.М., Замазій М,Д. Фізіологія сільськогосподарських тварин (словник-довідник). Полтава, 1999. – 240 с.
4. Науменко В. В., Дячинський А. С., Демченко В. Ю., Дерев'янко І. Д. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Практикум. 3-тє вид., перероб. і допов. / За ред. І. Д. Дерев'янко, А. С. Дячинського. К.: Центр учбової літератури, 2009. 264 с.
5. Фізіологія центральної нервової системи, вищої нервової діяльності та етологія: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / К. М. Югай, О. М. Бобрицька, В. В. Кочеткова ; М-во освіти і науки України , Харківська держ. зоовет. акад. - Харків : Золоті сторінки, 2004. 107 с.
6. Фізіологія травлення: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / К. М. Югай, О. М. Бобрицька, В. В. Кочеткова . Х. : Золоті сторінки, 2004. 96 с.
7. Киричко О.Б., Савченко В.О. Вплив обмінних процесів на відтворювальну здатність корів / Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2020 році (м. Полтава, 14 травня 2021 року). Полтава : РВВ ПДАА, 2021. С. 247-248.
8. Киричко О.Б., Савченко В.О. Корекція репродуктивної функції корів. / Актуальні проблеми незаразної патології тварин: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції (м. Полтава, 22 квітня 2021 року). С. 37-39.
9. Дмитренко Н. І., Киричко О. Б., Шерстюк Л. М. Сучасні методи визначення оптимального терміну парування у собак / Актуальні проблеми незаразної патології тварин: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції (м. Полтава, 22 квітня 2021 року). С. 18-21.Киричко О.Б.,
10. Бердник В. П., Киричко О. Б. Фізіологічні аспекти застосування мінералу полтавський бішофіт / Актуальні проблеми фізіології тварин : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 120-річчю О. В. Квасницького (м. Полтава, 17–18 вересня 2020). Полтава : РВВ ПДАА, 2020. С. 25-26.
11. Киричко О. Б., Шерстюк Л.М. Фізіологія адаптації свійських тварин до сучасних екологічних умов. Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми репродуктології корів: нові тенденції», присвячена пам'яті кандидата ветеринарних наук, доцента, Заслуженого працівника ветеринарної медицини України, історика та організатора ветеринарної медицини Полтавської області і України, одного із засновників ФВМ ПДАА, Начальника Головного Управління ветеринарної медицини в Полтавській області (13.05.1992-07.03.2016) Аранчія Сергія Васильовича (м. Полтава, 1-4 червня 2021 року).

12. Киричко О. Б., Киричко Б. П., Тітаренко О. В., Сидоренко В. В. Застосування розчину полтавського бішофіту для профілактики ентероінфекцій та формування колострального імунітету телят. *Вісник ПДАА*. 2021. № 2. С. 213-219.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. URL: https://books.google.com › books › about › Фізіологія_тварин
Фізіологія тварин.: Підручник для ВНЗ I-IV р.а - Мазуркевич А.Й. та ін.
2. URL: http://uchebniks.net/book/77-fiziologiya-silskogospodarskix-tvarin-pidruchnik-naumenko-v-v.html
Фізіологія сільськогосподарських тварин - Підручник
3. URL: https://pdf.zlibcdn.com/dtoken/ac3fd2c2bc5f9f6dcf1b5609560b9a35/F%D1%96z%D1%96olog%D1%96ya_s%D1%96lskogospodarskih_tvarin._Praktikum_b_1160362_(z-lib.org).pdf
Науменко В. В., Дячинський А. С., Демченко В. Ю., Дерев'янко І. Д. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Практикум. — 3-тє вид., пе- реробл. і допов. / За ред. І. Д. Дерев'янко, А. С. Дячинського. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 264 с.
4. URL: https://www.youtube.com/watch?v=KdSS1buu-UA&ab_channel=%D0%90%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%8F%D0%B4%D0%BB%D1%8F%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2
5. URL: https://www.youtube.com/watch?v=K4D7P8Fkmfg&ab_channel=APOPTOSIS
6. URL: https://www.youtube.com/watch?v=ldp_-64NFqQ&ab_channel=%D0%9D%D0%9C%D0%A6%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97%D1%82%D0%B0%D1%84%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8
7. URL: https://www.youtube.com/watch?v=-2ON8hMWg-c